

Niet bang voor tegenwind: Algemene beschouwingen kadernota 2022-2026

Hieronder de min of meer letterlijke tekst van de algemene beschouwingen bij de kadernota 2022-2026 op 12 juli 2021. Maarten Zwankhuizen, SGP Scherpenzeel.

Voorzitter,

Wij hebben onze bijdrage de titel gegeven: ‘Niet bang voor tegenwind’. Als ik daar bang voor geweest was, had ik hier niet gezeten. Het is een bijzonder moment om de algemene beschouwingen te houden. Er gebeurt van alles om ons heen. Veel zaken waarop we zelf geen invloed hebben. Toch wordt ons gevraagd naar eer en geweten de beste maatregelen te treffen die binnen ons vermogen liggen. Binnen onze verantwoordelijkheid en onze bevoegdheid. We willen stil staan bij het algemene beeld, dan bij het financiële beeld, daarna wat algemene zaken aanstippen, en afsluiten met een belangrijk onderwerp, het sociaal domein.

Algemeen Beeld

Er is hard gewerkt aan deze kadernota. Ik wil de organisatie nogmaals de dank over laten brengen door het college.

In deze **roerige** en **onzekere** tijden vormt deze kadernota de basis om verder te gaan. Tegenwind hebben we! Bestuurlijk vanwege het recent vastgestelde herindelingsadvies van Provinciale Staten van Gelderland. Financieel ook, vanwege het Rijk dat het maar lastig vindt om op het sociaal domein structureel meer bij te dragen.

De bestuurlijke situatie waarin we zitten is niet gemakkelijk. Er is een besluit genomen. Maar 't hangt al zo lang boven de markt. Dan is het een wonder dat er nog zoveel doorgaat en zoveel goed gaat. In dat opzicht verdient de organisatie ook een compliment. **Hoe moeilijk kan je het een gemeente maken?** Zodat gaat gebeuren wat je voorspelt. Inmiddels zijn wel op het tweesporenbeleid aangekomen, maar daarover in een ander agendapunt meer. In ieder geval zullen we op elke moment, bij elke nieuwe werkelijkheid onze bestuurlijke verantwoordelijkheid moeten kennen en nemen.

In dat licht snappen we ook het schrappen van wat ambities. Dat is wat anders dan *framen* dat er al fte's afgevoerd zijn, want dat klopt niet met de actuele cijfers.

Daarnaast is er veel **onzekerheid**, want we leven midden in de coronapandemie. Het aantal besmettingen stijgt weer, maatregelen worden weer aangescherpt. Wat moeten we doen? Hoe kan dat toch allemaal. Wij hebben niet een antwoord op alle vragen. Hier pendelt onze bevolking tussen wappies en wetenschappers. Maar laten we het **hoger bezien**. Naar onze vaste overtuiging regeert God de wereld. In de Bijbel staat een Psalm, de 99^e: “**De HEEERE regeert, dat de volken beven (of: daarom beven de volken)**”. Hem loopt het niet uit de hand. Dat besef en die wetenschap overstijgt alles. Dan hoeven wij Scherpenzeel niet te redden, wij hoeven het klimaat niet te redden, wij hoeven dan niks. We moeten natuurlijk wel onze verantwoordelijkheid nemen, maar wat ons betreft zonder **kramp** dat het alleen maar van ons afhangt.

Financieel Beeld

Hoe moet je nu een kadernota beoordelen in deze moeilijke tijd. Met een financieel toezicht dat politiek gemaakt is in de achterliggende periode? Nou, door iemand anders ernaar te laten kijken die geen belang heeft! Dat heeft het college laten doen. Moet je het in alles eens zijn met Verhagen? Nee hoor. Kom dan maar op met iemand van hetzelfde kaliber. Laat het maar toetsen! We gaan er overigens van uit dat adviezen van Verhagen door het college serieus genomen worden. En als ze beleidswijzingen zouden bevatten, dat we die in de raad zullen bespreken. We gaan uit van een **structureel solide kadenota**. Is er dan niks aan de hand, of zijn er geen uitdagingen?

Zorgelijk is de ontwikkeling van het gemeentefonds. Het lijkt erop dat de eventuele herverdeling voor Scherpenzeel niet slecht uitpakt, maar dat is niet zeker. Ook daar moet het Rijk duidelijkheid scheppen.

Wij zijn blij met de **meicirculaire**. Wij behoren niet tot de stroming in de raad die bij gunstige effecten op onze gemeentefinanciën boos of verdrietig worden. En met de aanvullende informatie over extra jeugdgeden. Daarmee is de inschatting van het college aan de voorzichtige kant geweest, maar dat helpt ons nu wel. Niet dat we achterover kunnen leunen, maar daarover later meer.

Daarom hoeven we nu niet gelijk onbezonnen te doen, maar richting de begroting maatregelen nemen. We weten dat het college dat ook wil. Deze benadering bij grote financiële onzekerheid (met name vanuit het Rijk) hebben we al **weleens vaker gedaan**. Het vorige college schreef bij de **kadernota in het voorjaar van 2019**:

Kanttekeningen

De financiële situatie van deze gemeente staat onder druk voor het komend jaar. Het college stelt voor om de stijgende zorgkosten in 2020 te dekken uit de reserve Sociaal Domein.

Een aantal belangrijke ontwikkelingen die naast deze Kadernota komen kunnen flink van invloed zijn op het begrotingssaldo. Dit zijn:

- De uitwerking van het vervolgonderzoek op de Toekomstvisie
- De meicirculaire 2019 met duidelijkheid over compensatie kosten sociaal domein en andere ontwikkelingen, zoals de raadsledenvergoeding.

En de **hele** raad stemde nog voor ook. **Dat waren nog eens tijden**.

Overig Beleid

De eerste FIRAP hebben we in de opinieronde overgeslagen maar de opmerkingen geplaatst bij de kadernota. En we willen ze hier herhalen: **kostenbeheersing** is cruciaal. We weten dat dat bekend is, maar het is en blijft nodig.

Woningbouw: belangrijk dat we voor Scherpenzellers bouwen. Heel goed, gelukkig was iedereen voor de bouwplannen, ook in Zuid. De **woningbouwopgave** is enorm. Zie de **verstedelijkingsagenda**, waar in regio FoodValley verband aan gewerkt wordt. Onze plannen vormen een welkome aanvulling op het regionale en landelijke beleid. Maar wij willen benadrukken: wat ons betreft blijft dit vooral gebaseerd op **lokale beleidskeuzes**. Maar ook hier zijn we afhankelijk van nationaal beleid. De druk op de woningmarkt en de ruimte is niet voor niets zo groot. Dat heeft te maken met **immigratie**. Als gevolg van immigratie! Betekent: elk jaar een stad als Deventer erbij, elke zeven jaar een stad als Rotterdam erbij. Dit is een van de grote olifanten in de kamer in politiek Den Haag. Alhoewel, Elseviers Weekblad

besteedde er aandacht aan, er werd een motie aangenomen in de kamer om daar over verder te denken en in de Volkskrant van afgelopen zaterdag werd daar terecht de vinger bijgelegd. Het is weer bespreekbaar, hopen we.

We zijn blij met de uitbreiding van de **begraafplaats**. Uiteraard hopen we nog eens op een mooie verbetering van de aula.

Als laatste een zeer **hete aardappel** van de laatste weken. Volgens sommigen is het stikstofprobleem zo groot dat we alleen maar kunnen denken in termen van veestapel halveren of alle boeren de Gelderse Vallei uit. Wat een **ongefundeerde ideeën**. Ik zag een Wageningse wetenschapper bij een Tweede Kamer hoorzitting uitleggen dat de huidige discussie gebaseerd is op **uitkomsten van modellen**. Men heeft weinig harde cijfers van metingen. Laten we daar eens mee beginnen. Ik hoop dat het verschil tussen **uitkomsten van modellen** en **metingen** begrepen wordt in Den Haag. Werk aan de winkel voor het college om alert te zijn op dit soort ontwikkelingen. In verschillende gemeenten en provincies is de SGP bezig op te roepen om wat de landbouw betreft het denken in de trant van **weg ermee** aan de kaak te stellen. **College moet zich met hand en tand verzetten en het belang van de agrarische sector blijven benadrukken**. Overigens: stel eens een halvering van het aantal vluchten naar verre vakantieoorden voor. De hele duurzame grachtengordel zou op zijn achterste benen staan.

Sociaal Domein

Dan komen we als vanzelf bij het sociaal domein. De harde realiteit heeft Scherpenzeel ingehaald. Bij de algemene beschouwingen in 2019 konden we nog zeggen: "Zonder op voorhand uitspraken te doen over versoering, denken wij dat het wijs is om juist wanneer het goed gaat (zoals nu) na te denken over de betaalbaarheid van de zorg. Daarmee is ons dorp – de hulpvragers dus - beter gediend dan met paniekmaatregelen als we daartoe gedwongen worden. Denk aan de gemeenten om ons heen".

We hebben in de opinieronde aangegeven, **samengevat**:

1. We **geven meer uit** aan het sociaal domein. Er moeten mensen worden geholpen! Niemand tussen wal en schip is het bestaande, gedragen beleid.
2. We hebben te maken met een overheid die zijn verantwoordelijkheid niet voldoende neemt.
3. We zijn blij met wat lucht in de cijfers voor 2022. We moeten maar hebben ook de tijd om zaken op orde te brengen.
4. We willen wel voorlopig uitgaan van bestaand beleid.
5. We willen dat het college, ook al is het beleid dan nog niet aan zet, wel graag dringen overleg met adviesraad sociaal domein, SWO als brede welzijnsorganisatie, en alle betrokken instantie in Scherpenzeel.
6. Zijn de besparingen reëel. Ze zijn zwaar. Andere gemeenten lopen er ook tegenaan. De praktijk is weerbarstig

In aanvulling zouden we tegen de wethouder willen zeggen: **we redden het niet met besparingen en suggesties uit de regio alleen!**

Zoals in de opinieronde aangegeven is er wat ons betreft veel aandacht gegeven aan besparing binnen het huidige beleid. Vandaar dat we dat vorm willen geven in een **motie** aan het eind van mijn betoog.

Afsluiting

Veel is gezegd, veel houdt ons bezig. Ook het sociaal domein, uiteraard. Laten we nooit, achter de getallen, de **mensen vergeten. Eerst de mensen, dan de getallen!** Laat **barmhartigheid** een plaats hebben. In de eerste plaats in ons **persoonlijk leven**. Daar begint het! Zoveel mensen die alleen **barmhartigheid in de sfeer van de overheid trekken**. Maar 't is juist andersom. We mogen in Scherpenzeel ons gelukkig prijzen dat dat er is. Nu we het over barmhartigheid hebben: We willen afsluiten de vraag uit de Bijbel, van iemand die aan Jezus vroeg (Lukasevangelie): **Wie is mijn naaste?** En toen Jezus het voorbeeld nam van een man die gewond raakte door struikrovers. Anderen liepen hem voorbij. Een Samaritaan, een niet gewaardeerd iemand, hielp een slachtoffer die hem zelfs verachtte. Hij verzorgde hem, bracht hem weg, en liet geld achter, ter waarde van **2 daglonen**. De les in dit verband: zwakken in de samenleving moeten op ons kunnen rekenen. Wel blijven nadenken – **wie heeft het nodig** – en **wat heeft men nodig**. Hij gaf ook **niet een jaarsalaris. Alleen als het nodig was, zou hij het aanvullende bedrag betalen.**

Laten we deze boodschap meenemen.

Ik dank u voorzitter.